

Poul Sverrild: *Lysthusbeboerne – en forstad fødes*. (Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv, 1988). 144 s. 100 kr.

Det er ikke let at skrive en universitetsopgave om, så den egner sig til et bredt publikum. Men det er stort set lykkedes for lederen af Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv, Poul Sverrild med bogen »Lysthusbeboerne«.

Bogen skildrer hvordan Hvidovre kommune fra århundredskiftet til midt i 1920'erne ændrede sig fra en landkommune til en Københavnsk forstad. Og det gik ikke stille af. Sognerådet forsøgte at forhindre en udvikling, som var uafvendelig, og det førte til årelang tovtrækning mellem især sognerådet og en række andre offentlige instanser. Poul Sverrild baserer i stor udstrækning sin glimrende fremstilling på det materiale, denne tovtrækning efterlod.

Problemetets kerne var en omfattende bolignød i København i årene efter 1. Verdenskrig. Arbejderne købte i stort tal grunde i de omliggende kommuner, opførte lysthuse på parcellen og slog sig permanent ned i husene. I begyndelsen ignorerede sognerådet i Hvidovre de nye beboere, men da de krævede, at deres børn skulle gå i kommuneskolen brød uvejret løs. Sognerådet mente ikke, at lysthusbeboerne kunne få deres børn i skole, når de ikke betalte skat. Det gjorde heller ikke ligefrem sagen bedre, at Hvidovre skole kun lige akkurat havde plads til de skattebetalende indbygges børn.

Striden om skolebørnene stod på gennem fire år, inden et nyt socialdemokratisk flertal i Hvidovre sogneråd i 1925 endelig løste problemet, til lysthusbeboernes tilfredshed. Poul Sverrilds gennemgang af skoleproblemet og de øvrige problemer om lysthusbeboernes rettigheder og pligter har ikke kun et snævert sigte. Den viser samtidig hvordan forskellige ministerier havde

mere end svært ved at finde deres egne ben i det dengang nye problem i dansk planlægningshistorie: forstaden.

Netop dette problem, forstaden, er Poul Sverrilds egentlige ærinde i bogen. Han viser, hvordan begrebets fysiske fremtræden blev grebet an lokalt og nationalt. Myndighedernes udbredte forvirring og inkonsekvente handlemåder bliver afsløret med hudløs grundighed. Og det er den side af bogen, som gør den væsentlig for alle, der beskæftiger sig med byhistorie eller planlægning. For også i dag er der lignende problemer: Det kan være pensionister, der bor hele året i sommerhusområder, som derfor skal kloakeres for store beløb, eller det kan være en øget tilflytning til landkommuner i omegnen af større byer med følgende kommunal vrangvillighed med oprettelse af de nødvendige daginstitutionspladser.

Hvad Poul Sverrild derimod ikke skriver så meget om er – Lysthusbeboerne. Bogen indeholder ganske vist nogle opgørelser over erhvervs sammensætningen af befolkningsgruppen og der slutes af med en række uformidlede interviews med tidligere lysthusbeboere.

At lysthusbeboerne ikke er særlig meget omtalt gør imidlertid ikke bogen dårlig. Tværtimod er der meget spændende national og lokal historie at hente. Bogens illustrationer opvejer til dels den manglende omtale af lysthusbeboerne, idet der bringes fine fotos af lysthusbeboernes liv og dagligdag.

Allan Frandsen

Steen Ousager: *Politik på skinner. Lokalbanesprøgsålet og Nordfyns privatbaner i dansk trafikpolitik ca. 1920-1970*. (Odense Universitets Forlag, 1988). 218 s., 188 kr.

Med næsten eksprestogsfart bliver læ-